

JAAERVERSLAG 2020

Inhoud

Voorwoord	3
Inleiding.....	4
COViD 19, context partners Apollos	5
Cursus ontwikkeling	5
Vorming van Kader.....	7
Conclusie	7
Staat baten en lasten per 31-12-2020	8
Balans per 31-12-2020	11
Toelichting op de balans per 31 december 2020	12
Toelichting op de Staat Baten en Lasten per 31 december 2020.....	15

Voorwoord

Hoe mooi is het als het werk wat we doen en ondersteunen in Afrika, Pakistan en Latijns-Amerika gewoon doorgaat, terwijl de wereld op zijn kop staat vanwege de pandemie Covid-19.

“Gewoon doorgaan” is misschien niet de goede uitdrukking, want ook bij Apollos hebben we onszelf opnieuw moeten uitvinden, om wegen hiervoor te vinden. Maar dat is gelukt.

Ondersteunen en coachen op afstand is iets heel anders dan door middel van persoonlijke contacten. Door de acceptatie van web meetings in plaats van persoonlijke contacten is er door de energieke inzet van begeleiders en cursisten veel werk verzet.

Over de resultaten hiervan kunt u in dit jaarverslag lezen.

Wij zijn dankbaar dat dit mooie werk met veel impact, dankzij de blijvende steun uit ons netwerk, doorgang heeft kunnen vinden.

Directeur

Voorzitter bestuur

Jen Tjon Sien Foek

Gerald van Dijk

Inleiding

Wat doet Apollo?

Wij horen deze vraag vrij regelmatig en daarom hechten we er waarde aan om deze vraag in dit verslag te beantwoorden, omdat het ook relevant is voor wat u verder in dit verslag leest.

In de eerste vorm van ontwikkelingshulp werd eten en drinken gegeven aan wie op of onder de armoedegrens leefden. Al vrij snel kwamen overheden en instanties erachter dat deze vorm van hulp weinig effectief is omdat je op deze manier mensen afhankelijk maakt van hulp. Uiteraard geldt dit niet voor hulp in noodsituaties.

De tweede vorm van ontwikkelingshulp werd de welbekende ‘hengel’. Onder het mom van “je moet mensen geen vis geven, maar een hengel”. Op die manier kunnen mensen zelf in hun levensonderhoud voorzien. Hoewel hier een kern van waarheid in zit, kiezen we bij Apollo toch voor een andere vorm van hulp.

We zagen namelijk dat het hele programma rondom het voorzien van ‘de hengel’ gebaseerd was op westerse cultuur, denkbeelden, werkwijze, etc. Plat gezegd komt de westerling aan de zuiderling vertellen wat hij (of zij) moet doen. In onze ogen is deze vorm van hulp (hoe goed ook bedoeld) een vorm van ongewenste ongelijkheid.

Stichting Apollo kiest er daarom voor om lokale leiders te trainen op basis van drie uitgangspunten:

1. Wat zie je mis gaan in je eigen samenleving
2. Hoe zou het moeten worden aangepakt
3. Wat zou je er zelf aan kunnen doen.

Het ‘nadeel’ van deze aanpak is dat de weg naar een oplossing langer duurt. Het grote voordeel van deze werkwijze is dat het eigen ideeën zijn van mensen, waar geen geld, materialen of mensen uit het westen aan te pas komen. Zij zijn zowel eigenaar van het probleem als van de oplossing. Dat heeft grote invloed op hun eigenwaarde. Tegelijk geeft dit draagvlak op de lange termijn en maakt dit de ontwikkeling duurzaam.

De sleutel in deze aanpak is anders leren denken. Dus niet vanuit schaarste (wat is er niet), maar vanuit mogelijkheden (wat is er wel). Dat lijkt misschien een open deur, maar is het helaas vaak niet. Wanneer generatie op generatie is behandeld vanuit de klassieke ontwikkelingsgedachte dan kost het tijd, energie en doorzettingsvermogen om de mind-set te veranderen.

Apollo helpt door leiders te trainen en coachen in het zuidelijk halfrond die vervolgens zelf trainingsmaterialen ontwikkelen. Gebaseerd op eigen context, cultuur en omgangsvormen. Die materialen worden gebruikt om lokale (kerk-)leiders te trainen die vervolgens met hun gemeenschap aan de slag gaan om lokale problematiek aan te pakken met eigen inzichten, oplossingen en materialen. Bijbelse principes en uitgangspunten vormen de basis van de cursusmaterialen. Het is een langere weg, maar wel een duurzame en daar geloven wij in!

Meer informatie over het werk van Apollo vindt u ook op onze website www.apollos.nl

COVID 19, context partners Apollos

Het lijden in 2020 van medemensen op het arme deel van de wereldbol, is categorisch vergroot door alle maatregelen die overheden hebben getroffen. Toch is in Afrika het aantal doden toegeschreven aan het Corona virus, zeer beperkt gebleven.

Onze partner in Mozambique: “Er zijn 800 mensen bekend die stierven aan Corona, maar Malaria heeft sowieso weer 15.000 slachtoffers geëist.” Wereldwijd sterven er allen al 650 baby’s per dag aan Malaria. Als Stichting Apollos kijken we met gekromde tenen naar het hoge tempo, waarin het rijke Westen voorziet in (genees-)middelen voor hun eigen situatie, nu men zelf dreiging ervaart. En hoe traag er dus (genees-)middelen voorzien worden voor ontwikkelingslanden waar men te arm is om de basis voorzieningen en de ontwikkeling voor volksgezondheid te kunnen betalen.

Het grootste lijden in ontwikkelingslanden wordt ervaren door de dag-arbeiders. De bronnen om dagelijks voor hun gezin te zorgen, hebben ze helemaal zien opdrogen door de economische lockdowns. In deze context hebben we ons hart vast gehouden, hoe onze partners in Azië, Afrika en Latijns-Amerika zouden reageren op deze wereldwijde pandemie. Onverminderd willen wij als Apollos juist dáár steun bieden, waar lokale en landskerken zélf hun lot willen beïnvloeden. In 2020 zijn wij daarin alles behalve beschaamd geworden.

Cursus ontwikkeling

In Pakistan heeft het produceren van cursusmaterialen niet geleden onder Corona. Medewerkers hebben dagelijks in groepen fysiek samengewerkt om als team de te schrijven en te redigeren. De coaching van Apollos en onze Britse partner WITH vond vooral online plaats, en COVID reisbeperkingen werden eigenlijk aanleiding om meer en regelmatigere begeleiding te kunnen aanbieden. Het kwam kwaliteit en voortgang ten goede.

Zo is voor de doelgroep “poetsvrouwen” de module ‘Psychological Issues’ afgerond, en zijn ver gevorderd met vervolgmodes. Voor de doelgroep ‘Durven getuigen in een islamitische samenleving’ de modules ‘Self Worth’ en ‘Prejudice and Discrimination’ afgerond. En voor de doelgroep ‘Vitale en aantrekkelijk gemeentes in een islamitische samenleving’ is de module ‘Understanding Koinonia in Monotheistic Religions’ afgerond.

In Afrika zijn nu 18 cursussen in gebruik in de Engelse taal, en is er een proces van vernieuwing begonnen. Hierbij kon gebruik gemaakt worden van de input van honderden cursisten die de afgelopen jaren zijn getraind, en vanuit de praktijk van zorg voor ‘wezen en weduwen’ feedback konden geven, hoe de cursussen nog verder verbeterd konden worden.

Tijdens de beperkingen van COVID, heeft Apollos de teams in Zimbabwe die deze verbeteringen als redactie teams verwerkten, kunnen helpen hun verbindingen en abonnementen te verbeteren om online samen te kunnen werken. Dit heeft geholpen om het tempo vast te houden, maar men werd wel veel gehinderd door het uitvallen van de elektriciteit.

De teams in Malawi en Kenia hebben voor voorgangers de modules 'Pastor Caring for his Family', 'Income Generation' en 'Dealing with Disasters' kunnen afronden. De eerste is goed uitgetest, voordat COVID toesloeg in Afrika. De andere twee zijn klaar om zodra de maatregelen die toelaten, in de praktijk proef te draaien.

Het Apollos Training Instituut in Paramaribo heeft hard gewerkt aan het aanpassen van de trainingen voor zowel de districten, als de Indianen. Daarnaast is er gewerkt aan de cursus voor gezin- en huwelijk, zodat het maatwerk is voor de Surinaamse werkelijkheid.

Training van Geestelijke Leiders

De training teams in Pakistan hebben gekozen om hun training activiteiten aan te passen aan de beperkingen die golden. Overal werkten ze in groepen van maximaal vier cursisten, en de trainers maakten meer kilometers. In en rond vijf grote steden doorliepen 223 poetsvrouwen de op hen gerichte trainingen, met het doel om weer andere vrouwen te trainen. Eenzelfde aantal van leidinggevenden doorliepen de trainingen voor 'Durven getuigen in een Islamitische samenleving'. De trainingen 'Vitaal en aantrekkelijk gemeentezijn in een Islamitische samenleving' werd in en rond drie steden aangeboden, en ruim 50 kerkleiders name hieraan deel.

In Afrika kwamen de trainingen in deze periode stil te liggen. De maatregelen die overheden troffen en de economische gevolgen, raakten iedereen. Onze partners zagen in 2020 de mind-set van mensen terugvallen van 'ontwikkeling' naar 'overleven'. Iedereen in bijvoorbeeld Zimbabwe had tekort en dit was merkbaar. Veel van de ruim 1.800 cursisten in dit land hadden n.a.v. de training zorg initiatieven vanuit hun kerken ontwikkeld. Deze zorg waar het b.v. met eigen financiële middelen werd gedaan voor b.v. straatkinderen en tienergezinnen kwam onder zware druk te staan, waar 100% van de gemeenteleden werkeloos werden. In Ethiopië had men helaas te maken met geweld, met name het etnische geweld in Tigray. Hoewel onze partners daar ook in de trainingen in het Tigrinya hadden vertaald, zal het nog lang duren voordat dit weer herstart.

In Mozambique zijn de leiders van drie grote kerkgenootschappen ondanks perioden van reisbeperkingen regelmatig fysiek samen geweest, om een eigen trainingsprogramma te ontwerpen. Bijvoorbeeld hebben de baptisten (voor 26.000 leiders voor hun kerken van samen 500.000 leden) besloten welke mozaïek van cursussen zowel voorgangers als kerkraden en kringleiders nodig hebben, om meer Bijbelse diepgang én maatschappelijke impact te verhogen, zowel in steden als op het platteland, zowel in het Noorden, Midden als Zuiden van het land. Samen met More than a Mile Deep ('MMD'), onze Afrikaanse partner, kiezen we voor een gemeentegerichte manier van trainen. Daarmee worden de trainingen eigendom van de kerken, en niet van MMD.

In Suriname is er heel hard gewerkt aan het ontwikkelen van studiematerialen voor de leiders van de Trio en de Wayana Indianen. Er is een goed contact ontstaan tussen de leiders van deze twee stammen. En dit werk is mogelijk gemaakt door zowel Apollos, het kader van een van de gemeentes in Paramaribo, én de M.A.F., die de actief leiders en docenten naar elkaar heeft gevlogen

Vorming van Kader

Alle partners van Apollo verlegden hun focus in deze omstandigheden van training naar zowel cursusontwikkeling als de vorming van kader. De focus van MMD viel op het vormen van het trainingskader in Zimbabwe, zodat ze leerden cursussen te ontwikkelen. De full time staf in Kenia en Malawi, werden getraind in research, en trainen van andere kaderleden in het redigeren van de studiematerialen.

Het werk in Pakistan had te maken met een grote tegenslag. De stichter, Zafar Ismail, overleed na maanden van ziekbed begin april aan longkanker. Hij had zich al ruim twee jaar toegelegd op het vormen van zijn opvolgers, en hoewel nog jong, bleek Azeeqa Barkat een zeer capabele manager van het werk. Met vooral stimulerende begeleiding van zowel Apollo als WITH, vormde zij in 2020 een bestuur van gerespecteerde leden. De organisatie voltooide in deze tijd van pandemie een lang proces van registratie, als christelijke stichting in een Islamitische maatschappij. Apollo en WITH vonden de in Azië en Groot Brittannië welbekende Rev. Rana Khan bereid om intensief betrokken te raken als adviseur.

In Suriname heeft het bestuur van het ATI een nieuwe tak in haar werkzaamheden verwelkomd. Er was een denktank gevormd, onder leiding van Carl Breeveld, die zich wil gaan richten op christen professionals in de kerken van Suriname. Net als in Afrika en Pakistan, ziet men als grootste uitdaging in training, dat gelovigen leren Christus zichtbaar te maken in de eigen samenleving, van maandag t/m zaterdag. Deze denktank bestond uit diverse leidinggevenden van maatschappelijke instellingen. Men heeft ondanks diverse lock-downs intensief overleg met elkaar gehad, om in 2021 deze nieuwe tak van Apollo Training Instituut te kunnen opstarten.

Conclusie

Het jaar 2020 is alles behalve een verloren jaar geweest. De partners hebben minder energie kunnen stoppen in uitvoering van training. Daarentegen is het accent effectief komen te liggen op het ontwikkelen van cursussen en vorming van kader. De begeleiding vanuit Nederland is vooral online geweest. De ervaring heeft geleerd, dat de beperkingen lang genoeg aanhielden, dat dit is ingesleten als een nieuwe werkwijze, waar in komende jaren voordeel mee gedaan zal worden.

Staat baten en lasten per 31-12-2020

	Werkelijk 2020	Begroot 2020	Werkelijk 2019	Begroot 2019
	€	€	€	€
Baten:				
Giften Leiderstraining Algemeen	21.528	40.000	36.126	40.000
<i>Giften Leiderstraining Vervolgde Kerk</i>				
- Giften Afrika	0	5.000	0	5.000
- Giften Pakistan	30.190	40.000	36.606	40.000
- Giften EO Metterdaad	2.000		18.143	
Giften Leiderstraining Afrika	33.368	30.000	6.922	30.000
- Giften EO Metterdaad	0		21.600	
<i>Giften Trainingsmaterialen Afrika</i>				
- Giften Trainingsmateriaal Algemeen	0	12.000	0	12.000
- Giften Grassroots	0	7.000	0	7.000
<i>Giften Trainingsbeurzen/Studentenplaatsen Afrika</i>				
- Giften Leiderstraining Zuidelijk Afrika	22.983	43.000	34.281	43.000
- Giften EO Metterdaad Zuidelijk Afrika	48.300			
- Giften Leiderstraining Westelijk Afrika	0	7.500	0	7.500
- Giften Leiderstraining Oost Afrika	2.754	35.000	7.920	35.000
<i>Giften Leiderstraining Latijns Amerika</i>				
Giften Leiderstraining Suriname	30.091	35.000	56.988	35.000
<i>Som van geworven baten</i>	<u>191.214</u>	<u>254.500</u>	<u>218.586</u>	<u>254.500</u>
Overige baten	20.198	25.500	23.006	25.500
Som van de Baten	<u>211.412</u>	<u>280.000</u>	<u>241.592</u>	<u>280.000</u>
Rubricering van de Baten				
Baten van Particulieren	55.294		41.363	
Baten van Kerken	6.823			
Baten van Bedrijven	63.940		47.405	
Baten van Andere fondswervende organisaties	85.356		152.824	
Totaal	<u>211.412</u>		<u>241.592</u>	

Lasten

Besteed aan doelstellingen

Directe kosten Leiderstraining Algemeen	27.919	30.000	25.414	30.000
<i>Directe kosten Leiderstraining Vervolgde Kerk</i>				
- Directe kosten Afrika	0	10.000	6.500	10.000
- Directe kosten Pakistan	32.865	35000	33138	15000
- EO Metterdaad	2.000		20.159	
Directe kosten Leiderstraining Afrika	27.913	25.000	20.558	36.000
- Directe kosten EO Metterdaad	6.259			
<i>Directe kosten Trainingsmateriaal Afrika</i>				
- Directe kosten Trainingsmateriaal Algemeen	3.150	17.000	0	30.000
- Directe kosten Grassroots	0	10000	6500	20000
<i>Directe kosten Trainingsbeurzen/Studentenplaatsen Afrika</i>				
- Directe kosten Leiderstraining Zuidelijk Afrika	19.411	42.000	36.753	35.000
- Directe kosten EO Metterdaad Zuidelijk Afrika	30.044			
- Directe kosten Leiderstraining Westelijk Afrika	0	10.000	8.400	10.000
- Directe kosten Leiderstraining Oost Afrika	3.606	35.000	7.014	21.000
<i>Directe kosten Leiderstraining Latijns Amerika</i>				
Directe kosten Leiderstraining Suriname	30.518	35.000	37.402	15.000
<i>Som van directe kosten</i>	<u>183.685</u>	74% <u>249.000</u>	<u>201.838</u>	<u>222.000</u>
Wervingskosten	1.531	5.000	3653	5150
Kosten beheer en administratie	<u>15.251</u>	26.000	12765	22850
<i>Som van indirecte kosten</i>	<u>16.783</u>	<u>31.000</u>		
Som der lasten	<u>200.468</u>	72% <u>280.000</u>	<u>218.256</u>	<u>250.000</u>
Saldo van Baten en Lasten (-Tekort /+ Overschot)	<u>10.945</u>	<u>0</u>	<u>23.336</u>	<u>0</u>

Bestemming saldo van baten en lasten:

Toevoeging Continuïteitsreserve	3416	-6588
Onttrekking Best Reserve Leiderstraining Algemeen	-6391	-10712
Onttrekking Best Reserve Vervolgde Kerk	-2675	5048
Onttrekking Best Reserve Leiderstraining Afrika	-804	-7964
Onttrekking Best Reserve Meteriaalkosten	-3150	6500
Toevoeging Best. Reserve Zuidelijk Afrika	3572	2472
Toevoeging Best. Reserve EO Metterdaad P20040	18256	8400
Onttrekking Best Reserve Oostelijk Afrika	-851	-906
Onttrekking Best.Reserve Leiderstr Latijns Amerika	-428	-19586
	<u>10945</u>	<u>-23336</u>

Balans per 31-12-2020

ACTIVA	44.196	43.830
<i>Liquide Middelen</i>	148.093	155.888
<i>Vooruitbetaalde kosten</i>	0	
<i>Kortlopende Vorderingen</i>	3.616	3.616
	<u>151.709</u>	<u>159.504</u>
TOTAAL	<u><u>151.709</u></u>	<u><u>159.504</u></u>
PASSIVA		
<i>Reserves en fondsen</i>		
Continuïteitsreserve	15.112	11.696
Bestemmingsreserve Leiderstraining Algemeen	6.205	12.596
Bestemmingsreserve Leiderstraining Latijns Amerika	44.433	44.861
Bestemmingsreserve Leiderstraining Afrika Algemeen	19.486	20.290
Bestemmingsreserve Zuidelijk Afrika	12.762	9.190
Bestemmingsreserve EO Metterdaad P20040	18.256	0
Bestemmingsreserve Materiaalkosten	0	0
Bestemmingsreserve West Afrika	-1.600	3.150
Bestemmingsreserve Oost Afrika	54	0
Bestemmingsreserve Vervolgde Kerk	-1.201	906
Reservering accountantsrapport	1.300	3.491
	<u>114.809</u>	<u>106.180</u>
<i>Kort lopende schulden</i>	3.285	13.323
<i>Lang lopende schulden</i>	33.616	40.000
TOTAAL	<u><u>151.709</u></u>	<u><u>159.504</u></u>

Toelichting op de balans per 31 december 2020

ACTIVA

	31-12-2020	31-12-2019
Vlottende Activa		
Liquide Middelen		
Rabobank 1578.49.316	€ 102.550	€ 110.348
Rabobank 3458.23.3334	€ 45.544	€ 45.539
Kas	€ -	€ -
	<u>€ 148.093</u>	<u>€ 155.888</u>
Overlopende Activa		
<i>Vooruitbetaalde kosten</i>		
Saldo begin boekjaar	€ -	€ -
Toevoeging/Ontrekking aan reserve		€ -
Saldo eind boekjaar	<u>€ -</u>	<u>€ -</u>
<i>Vorderingen</i>		
Saldo begin boekjaar	€ 3.616	€ 12.217
Toevoeging/Ontrekking aan reserve		€ -8.601
Saldo eind boekjaar	<u>€ 3.616</u>	<u>€ 3.616</u>
Balanstotaal ACTIVA	<u>€ 151.709</u>	<u>€ 159.504</u>

PASSIVA

Continuïteits Reserve

Saldo begin boekjaar	€ 11.696	€ 5.108
Toevoeging/Ontrekking aan reserve	€ 3.416	€ 6.588
Saldo eind boekjaar	€ 15.112	€ 11.696

Bestemmingsreserve Leaderstraining Algemeen

Saldo begin boekjaar	€ 12.596	€ 14.884
Toevoeging/Ontrekking aan reserve	€ -6.391	€ -2.288
Saldo eind boekjaar	€ 6.205	€ 12.596

Bestemmingsreserve Leaderstraining Latijns Amerika

Saldo begin boekjaar	€ 44.861	€ 25.275
Toevoeging/Ontrekking aan reserve	€ -428	€ 19.586
Saldo eind boekjaar	€ 44.433	€ 44.861

Bestemmingsreserve Afrika Algemeen

Saldo begin boekjaar	€ 20.290	€ 12.327
Toevoeging/Ontrekking aan reserve	€ -804	€ 7.964
Saldo eind boekjaar	€ 19.486	€ 20.290

Bestemmingsreserve Zuid Afrika

Saldo begin boekjaar	€ 9.190	€ 11.662
Toevoeging/Ontrekking aan reserve	€ 3.572	€ -2.472
Saldo eind boekjaar	€ 12.762	€ 9.190

Bestemmingsreserve EO Metterdaad

Saldo begin boekjaar	€ -	€ -
Toevoeging/Ontrekking aan reserve	€ 18.256	€ -
Saldo eind boekjaar	€ 18.256	€ -

Bestemmingsreserve Materiaal

Saldo begin boekjaar	€ 3.150	€ 3.150
Toevoeging/Ontrekking aan reserve	€ -3.150	€ -
Saldo eind boekjaar	€ -	€ 3.150

Bestemmingsreserve Oost Afrika

Saldo begin boekjaar	€ 906	€ -
Toevoeging/Ontrekking aan reserve	€ -851	€ 906
Saldo eind boekjaar	€ 54	€ 906

Bestemmingsreserve Vervolgde Kerk

Saldo begin boekjaar	€ 3.491	€ 23
Toevoeging/Ontrekking aan reserve	€ -2.675	€ 3.468
Saldo eind boekjaar	€ 815	€ 3.491

Langlopende Schulden

Saldo begin boekjaar	€ 40.000	€ -
Toevoeging/Ontrekking aan reserve	€ -10.000	€ 40.000
Saldo eind boekjaar	€ 30.000	€ 40.000

Kortlopende Schulden

Overige schulden en overlopende passiva

Administratie en Advieskosten	€ 1.300	€ 1.300
Overige schulden en overlopende passiva	€ 3.285	€ 12.023
	€ 4.585	€ 13.323

Balanstotaal PASSIVA	151709	159504
----------------------	--------	--------

Toelichting op de Staat Baten en Lasten per 31 december 2020

Kosten Beheer en Administratie

Algemene kosten(incl Sal.Admin)	0
Office Management	11.656
Vrijwilligersvergoeding	1.700
Automatiseringskosten	635
Bankkosten & Verzekeringen	702
Accountantkosten	182
Bestuurskosten & Kantoorart	0
Lidmaatschap/Abonnement	376
Totaal	15.251

Personeelsleden

Bij de stichting was in 2020 gemiddeld 0,2 FTE werkzaam

Lonen en Salarissen	
Bruto Lonen	8.114
Sociale Lasten	6.816
Doorbelast aan Leiderstraining Latijns America	-14.930
Totaal	0